

1.8.2022

ASIA	Poikkeaminen luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun ja EU:n luontodirektiivin liitteeseen IV (a) sisältyvän pohjanlepakon rauhoitussäännöksistä
HAKIJA	Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala
VIREILLETULO	8.6.2022
HAKEMUS	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala hakee Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskukselta) luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaista lupaa poiketa 49 §:n 1 momentissa tarkoitettua pohjanlepakon suojelusta Nallenrinteen asemakaavan muutoksen nro 12577 toteuttamisen mahdollistamiseksi. Poikkeamislupahakemus koskee pohjanlepakon (<i>Epitesicus nilssonii</i>) lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, joka sijaitsee Helsingin Malmin entisen lentokenttäalueen eteläosassa Helsingin kaupungin omistamassa rakennuksessa.

1. Yleiskuvaus tilanteesta

1.1. Suunnittelualan kuvaus

Nallenrinne ja Lentoasemankorttelit ovat Malmin entiselle lentokentälle suunnitellut ensimmäiset asuntorakentamiseen tähtäävät asemakaava-alueet. Kaavat on hyväksytty Helsingin kaupunginvaltuustossa 31.3.2021. Kaava-alueiden läpi kulkeva alueen pääkatu, Ilmasillantie ja sen tuleva jatke länteen on Malmin lentoaseman alueen kaavarungon mukaisesti tärkein uusi katuyhteys, joka yhdistää entisen lentokentän alueen Malmin keskustaan.

Hakemuksen kohteena oleva rakennus sijaitsee Nallenrinteen asemakaava-alueen osalla, joka on varattu Ilmasillantien linjaukselle. Lupaa haetaan rakennuksen purkamiseksi ja tontin ottamiseksi asemakaavan mukaiseen käyttöön katualueena.

Rakennus on inventoitu Malmin lentoaseman kaavarunkoon liittyvässä selvityksessä Malmin lentokenttä, rakennettu ympäristö ja kulttuuriympäristö (2016). Rakennukseen ei liity arvoja, joiden takia se tulisi suojella. Koko Malmin lentoaseman alue on RKY-alueita, jota koskee Uudenmaan ELY-keskuksen 8.5.2017 asettama vaarantamiskielto, kunnes rakennussuojeluesityksen käsittely on lainmukaisesti ratkaistu. Ympäristöministeriö on päätöksellään 10.3.2021 hylännyt rakennussuojelupäätöksestä tehdyt valitukset ja

asia on edelleen hallinto-oikeuden käsittelyssä, sillä hylkäämispäätöksestä on valitettu.

1.2. Nallenrinteen kaavallinen tilanne

21.8.2017 voimaan tulleessa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa alue on tiivistettävää taajamatoimintojen aluetta sekä valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009). Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan lähtöoletuksena on, että Malmin lentokentän alueella valtakunnalliset rakennetun kulttuuriympäristön arvot ja tiivis kaupunkirakenne pystytään sovittamaan yhteen. Malmin lentoasema on kokonaisuudessaan RKY 2009 -kohde, joka on maakuntakaavassa osoitettu ominaisuusmerkinnällä. Maakuntakaavan suunnittelumääräys edellyttää, että maakuntakaavassa osoitettu käyttötarkoitus (taajama) sovitetaan yhteen maisema- ja kulttuuriarvojen kanssa.

Helsingin yleiskaavassa 2016, joka on tullut voimaan 5.12.2018, alue on osoitettu pääasiassa asuntovaltaiseksi alueeksi (A2), jota kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön ja jolla korttelitehokkuus on pääasiassa 1,0–2,0. Pieneltä osin alue on merkitty lähikeskusta-alueeksi (C3), asuntovaltaiseksi alueeksi (A4) sekä toimitila-alueeksi. Alueen läpi on merkitty pyöräilyn baanaverkon yhteys ja alueen pohjoisosan poikki kulkee viheryhteys. Tattariharjuntie on merkitty pääkaduksi. Alueen vierestä kulkee Viikin–Malmin pikaraitioyhteys.

Nallenrinteen asemakaava on hyväksytty Helsingin kaupunginvaltuustossa 31.3.2021 (§ 79). Asemakaava ei ole vielä lainvoimainen. Helsingin hallinto-oikeus on hylännyt kaavan hyväksymispäätöksestä tehdyt valitukset päätöksellään 7.4.2022. Hallinto-oikeuden päätöksestä on valitettu edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Asemakaavanmuutos nro 12577 koskee 38. kaupunginosan (Malmi, Ala-Malmi, Tattariharju, Malmin lentokenttä) puistoaluetta, puistoa, lentokenttäaluetta, erityisaluetta lumenvastaanottoa varten ja katualuetta. Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee aluetta Malmin lentokentän alueen eteläosassa, Tattariharjuntien varrella. Kaavaratkaisu mahdollistaa asuinalueen rakentamisen lähipalveluineen ja puistoalueineen noin 2800 asukkaalle. Nallenrinne on ensimmäinen osa-alue Malmin lentokentän alueen rakentamisessa. Kaavaratkaisu toteuttaa Helsingin yleiskaavassa 2016 ja Malmin lentokenttäalueen kaavarunkotyössä asetettuja tavoitteita alueelle.

Kaavamuutosalueen pinta-ala on noin 19,6 hehtaaria. Alue on suurimmalta osin rakentamatonta puistoaluetta, jonka kasvillisuus on raivattu ja kaadettu matalaksi lentokentän kiitotien jatkeelta. Nallenmäen ja lentokentälle vievän kadun läheisyydessä on

täysikasvuista puustoa. Tattariharjuntien varrella sijaitsee laaja asfaltoitu lumenvastaanottoaika, jonka alueelta maasto on tasattu.

Tavoitteena on rakentaa monimuotoinen elävä ja vetovoimainen, raitiovaunuyhteyksiin tukeutuva uusi urbaani alue. Alueen pohjoisosaan suunniteltu puisto muodostaa osan koko lentokenttäaluetta yhdistävää puistoverkostoa. Katutasoon osoitetaan liike- ja palvelutilaa alueelle suunnitellun Ilmasillan tien ja Tattariharjuntien varteen sekä keskeiselle Nallenrinteenaukiolle. Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma, jonka perusteella alueelle toteutetaan kokonaan uusi katuverkko palvelemaan uutta käyttötarkoitusta.

2. Poikkeamisluvan kohde

2.1. Purettava rakennus

Lupaa haetaan noin vuonna 1900 rakennetun rakennuksen purkamiseksi. Rakennus on vuoden 2020 kartoituksessa tunnistettu pohjanlepakon lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Selvityksissä ei ole havaittu lisääntymisyhdyskuntaa.

Lepakkokartoitusten perusteella rakennuksessa on pohjanlepakoiden päiväpiilo. Rakennus on vanha puinen asuintalo, jonka savupiipun tyveltä löydettiin päiväsaikaan tehdyssä tarkastuksessa lepakon papanoita. Ilalla rakennuksesta havaittiin lähtevän lentoon kolme pohjanlepakkoa. Lisääntymistä kyseisessä rakennuksessa ei pystytty todentamaan, koska poikasia ei havaittu lennossa eivätkä aikuiset lepakot palanneet rakennukseen imettämään. Kyseessä saattaa olla lisääntymättömien yksilöiden päiväpiilo, tai lisääntyminen on voinut kyseisenä vuonna epäonnistua. Rakennus on lepakoiden säännöllisessä käytössä, minkä takia rakennusta koskee luonnonsuojelulain mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämisen ja heikentämiskiello.

2.2. Lepakot Helsingissä

Helsingin kaupungin teettämässä lepakkokartoituksissa tai muuten varmistettuina havaintoina Helsingistä on tavattu Suomessa havaituista 13 lepakkolajista 11: pohjanlepakko, etelänlepakko, vesisiippa, viikisiippa, isoviikisiippa, korvayökkö, pikkulepakko, kimolepakko, isolepakko, vaivaislepakko ja kääpiölepakko. Näistä osa pesii ja pienempi osa talvehtii Helsingin alueella säännöllisesti.

Pohjanlepakko on pohjoinen ja Suomen yleisin ja runsain lepakkolaji, jonka levinneisyyden ydinalueeseen Suomi kuuluu. Pohjanlepakon päivä- ja kaupungissa myös talvehtimispiilot ovat useimmiten rakennuksissa. Lajin levinneisyys ja kannan tiheys ovat selvästi sidoksissa ihmisen rakentamiin elinympäristöihin. Lepakot ovat

pitkäikäisiä ja ne käyttävät toistuvasti samoja suojapaikkoja ja saalistusalueita.

Helsingin lepakkolajistosta ja lepakoille tärkeistä esiintymispaikoista on tehty useita selvityksiä. Koko kaupungin kattava lepakkoselvitys on laadittu vuonna 2003 ja sitä on päivitetty vuonna 2014 (Wermundsen Consulting Oy). Vuoden 2014 kartoituksissa rajattiin 57 lepakkoaluetta, jotka arvoluokitettiin seuraavasti: I luokka (arvokas lepakkoalue) 22 aluetta, II luokka (tärkeä lepakkoalue) 12 aluetta, III luokka (paikallisesti arvokas lepakkoalue) 23 aluetta. On huomattava, että kaupungin vuonna 2003 käyttöön ottama luokitus poikkeaa lepakkotutkijoiden nykyisin käyttämästä samoin kolmiportaisesta asteikosta. Malmin entinen lentokenttä ympäristöineen ei sisälly näihin alueisiin. Varsinkin pohjanlepakot käyttävät sitä kuitenkin yleisesti saalistukseen.

2.3. Malmin lepakkoselvitykset

Lepakoiden esiintymistä Malmin lentokentän alueella on selvitetty vuosina 2015 (Petri Asikainen) sekä 2016 ja 2020 (Faunatica Oy). Tutkimuksissa selvitettiin kenttää ympäröivien alueiden rakennusten merkitystä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoina. Tulosten perusteella alueella ei sijaitse lepakoiden lisääntymispaikkoja, mutta hakemuksen kohteena olevaa rakennusta pohjanlepakot käyttävät päiväpiilopaikkana.

Malmin lentokentän alueelta teetetyn lepakkoselvityksen (Faunatica Oy, 2016) mukaan asuin- ja huoltoalueen rakennuksista löytyi yksi todennäköinen ja kaksi varmaa lepakoiden päiväpiiloa. Metsäalue arvioitiin tärkeäksi ruokailualueeksi (luokka II). Lisäksi kenttäalueen lounaiskulman metsä on luokiteltu III-luokan ruokailualueeksi.

Vuoden 2020 selvityksen (Faunatica Oy) tavoitteena oli paikantaa lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä ruokailualueet Malmin lentokentän eteläpuolella ja päivittää näiltä osin aiemman, vuonna 2016 tehdyn lepakkoselvityksen tuloksia. Selvityksessä keskityttiin alueelle, jolla kaavoitus on ajankohtaista eli Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden kaava-alueille. Selvitys toteutettiin keskikesällä yhdistämällä rakennusten tarkkailua, aktiivikartoitusta ja passiiviseurantaa. Varsinaisia lisääntymisyhdyskuntia ei alueelta edelleenkään löydetty. Aiemmassa selvityksessä lepakoiden käyttämiksi oletettujen rakennusten ei myöskään todettu enää olevan lepakoiden käytössä, ja todennäköisesti niiden käyttö on aina ollut satunnaista. Sen sijaan löydettiin yksi uusi rakennus, jota muutamien pohjanlepakoiden ryhmä käyttää säännöllisesti päiväpiilonaan. Rakennus sijaitsee Nallenrinteen kaava-alueella Ilmasillantielle varatulla alueella. Rakennus on tarpeen purkaa kaavan toteuttamisen takia. Selvityksen johtopäätösten mukaan purkamisella ei todennäköisesti kuitenkaan olisi merkittävää haitallista vaikutusta lepakoihin, koska

rakennusta käyttää vain muutama yksilö, ja vaikutus voitaisiin minimoida asentamalla alueelle korvaavia lepakkopönttöjä.

Selvitysten perusteella Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden asemakaavojen toteuttamisella ei ole merkittäviä vaikutuksia lepakkolajien suojeluun. Selvityksessä arvioidaan, että lepakoiden ruokailumahdollisuudet entisen lentokentän ympäristössä on mahdollista turvata sisällyttämällä kaavaan riittävästi puustoisia viheralueita. Malmin lentoaseman kaavarungon mukaisesti noin kolmasosa alueen pinta-alasta osoitetaan puistoiksi ja viheralueiksi. Tehtyjen havaintojen perusteella selvitystä ei ole ollut tarpeen tarkentaa myöhemmin kaavoituksen lähtötiedoksi.

2.4. Arvio hankkeen vaikutuksista lepakoihin

Poikkeaminen ei haittaa pohjanlepakon kannan suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Koko kaupunkia koskevien lepakkoselvitysten perusteella pohjanlepakon suojelutaso on suotuisa Helsingin alueella.

Hallinto-oikeus toteaa 7.4.2022 antamassaan päätöksessä, että Nallenrinteen kaavamuutoksen luontovaikutukset on kaavan tehtävä ja tarkoitus huomioon ottaen selvitetty riittävästi. Selvitysten perusteella suunnittelualueelta ei ole löydetty lepakoiden lisääntymisyhdyskuntia ja kun otetaan myös huomioon, että mainittujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin nojalla, asemakaavan hyväksymispäätös ei ole lainvastainen sillä valituksissa esitetyllä perustella, että asemakaavassa ei ole otettu riittävästi huomioon alueella esiintyviä lepakkolajeja.

3. Poikkeamisluvan myöntämisen edellytykset

3.1. Poikkeamisella haettava ratkaisu

Helsingin kaupunki hakee poikkeamista lisääntymis- ja levähdyspaikan suojelusta puutalon purkamista varten, koska suojelu estää tontin kaavanmukaisen käytön. Poikkeamislupaa haetaan siten, että selvityksissä havaittu pohjanlepakoiden päiväpiilo poistuu. Poikkeamislupaa pohjanlepakon suojelusta haetaan asemakaavan toteuttamiseksi.

Koska kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) lueteltuihin tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin, luonnonsuojelulain 49 §:n kiellot koskevat niitä. Luonnonsuojelulain mukaan lajin yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Saman pykälän 3 momentin mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa

myöntää luvan poiketa kiellosta luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla.

Luontodirektiivin 16 (1) artiklan mukaan poikkeus voidaan myöntää, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, muun ohella kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle.

Poikkeamisen perusteena on yleisen edun kannalta pakottava syy. Malmin lentokentän alueelle suunnitellaan uutta, noin 25 000 asukkaan kaupunkikokonaisuutta. Ilmasillantie, jonka alle lepakkotalo jää, on alueellinen kokoojkatu. Ilmasillantie ja sen tuleva jatke länteen on kaavarungon mukaisesti tärkein uusi katuyhteys, joka yhdistää lentokentän alueen Malmin keskustaan. Katuverkon tarkoituksenmukainen järjestäminen sekä liikenteen sujuvuus ja turvallisuus ovat tärkeitä näkökohtia uuden alueen maankäytön järjestelyissä. Alueelle suunnitellaan raideliikenteeseen tukeutuvaa kaupunkirakennetta, jota Ilmasillantietä kulkeva Viikin–Malmin pikaraitiotie palvelee. Raideliikenteen suunnittelussa on lähtökohtana teknistaloudellinen toteuttamiskelpoisuus. Viikin–Malmin pikaraitiotien suunnittelu on yleissuunnitteluvaiheessa. Pikaraitiotien yleissuunnitelmaa on valmisteltu vuosina 2019–2021. Suunnittelua jatketaan läheisessä vuorovaikutuksessa maankäytön suunnittelun kanssa.

Koko Malmin lentokenttäalueen uudisrakentamisen vaikutuksia liikennejärjestelmään on aiemmin selvitetty Malmin lentokentän alueen kaavarungon liikenneselvityksessä sekä Tattarisillan eritasoliittymän aluevaraussuunnitelmassa (2017). Malmin lentokentän alueen joukkoliikenne perustuu kahteen runkolinjaan. Näistä toinen on nopea raitiotieyhteys (Viima) Helsingin keskustaan ja toinen nopea poikittainen yhteys Raide-Jokeri 2, joka yhdistää lentokenttäalueen aluksi vähintään Malmin asemalle ja Kontulaan/Vuosaareen. Ilmasillantie on ensimmäinen osa tätä poikittaista yhteyttä lentokentän alueelta Malmin keskustaan. Poikittainen yhteys mahdollistaa vaihtoyhteydet raskaan raideliikenteen verkkoon. Pikaraitiotiet ovat osa Helsingin yleiskaavan 2016 mukaista koko kaupungin kattavaa pikaraitiotieverkkoa, ja siten ne tarjoavat vaihdollisia yhteyksiä myös muualle seudulle. Lisäksi aluetta palvelevat täydentävillä bussilinjoilla.

3.2. Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Kaavasuunnitelmalle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua. Maankäytön kannalta hyväksytyn asemakaavan toteuttaminen on kuitenkin ainoa

luonteva ratkaisu. Ilmasillantie on alueen keskeinen katuyhteys, jonka linjaukseen on suunnitteilla myös Viikin–Malmin pikaraitiotie. Ilmasillantien linjaus kytkeytyy Nallenrinteen kaava-alueen ulkopuolella Tattarisillan eritasoliittymän suunnitelmaan, jonka osalta asemakaava on jo saanut lainvoiman ja toteutussuunnittelu on käynnissä. Kaavaratkaisua ei ole mahdollista muuttaa siten, että rakennus voitaisiin suojella. Tieto lepakoiden päiväpiilosta saatiin verrattain myöhään kaavan valmisteluun nähden, koska vuoden 2016 kartoituksessa lepakoiden päiväpiiloa ei havaittu kyseisessä rakennuksessa.

3.3. Suotuisan suojelutason säilyttäminen

Poikkeaminen ei haittaa pohjanlepakon kannan suotuisan suojelun tason säilyttämistä. Malmin entinen lentokenttäalue ympäristöineen ei sisälly Helsingin tärkeisiin lepakkoalueisiin. Nyt haettavalla lisääntymis- ja levähdyspaikan heikennyksellä ei ole yhtä rakennusta suurempaa merkitystä kokonaisuuden kannalta.

3.4. Erittäin tärkeän yhteisen edun kannalta pakottavat syyt

Hakija katsoo, että hanke on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä. Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden asemakaavat ovat yhteiskunnallisesti ja asuntorakentamisen kannalta merkittäviä. MAL 2019 -suunnitelmassa eli pääkaupunkiseudun 14 kunnan maankäytön, asumisen ja liikenteen strategisessa suunnitelmassa, joka hyväksyttiin keväällä 2019, määriteltiin mm. Helsingin seudun asuntotuotannon tavoitetasoksi 16 500 asuntoa vuodessa vuosina 2020–2023. Helsingin osuus tästä on 6600 asuntoa vuodessa.

Helsingin yleiskaavan 2016 selostuksen mukaan yleiskaavan tärkeimmät väestönkasvualueet ovat mm. Malmin lentokentän alueella. Malmin lentokenttäalueelle voidaan rakentaa jopa noin 25 000 asukkaan kaupunginosa, ja alueella varaudutaan noin 2000 työpaikan sijoittumiseen. Yleiskaavan toteuttamisohjelmassa (kaupunginhallitus 4.6.2018) alue kuuluu yleiskaavan ensimmäiseen toteutusvaiheeseen.

Malmin lentokentän alue on yksi Helsingin yleiskaavan 2016 keskeisimmistä aluerakentamiskohteista ja tärkein uusista asuntorakentamisen alueista. Aluerakentamisprojektien osuus Helsingin asuntotuotannosta on noin puolet, minkä vuoksi niiden toteutumisen varmistaminen on tärkeää asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä valtion ja Helsingin kaupungin välisten sopimusten täyttämiseksi.

Helsingin kaupungin AM-ohjelma eli Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2020 linjaa, että Helsingissä rakennetaan uudistuotantona ja käyttötarkoituksen muutoksilla vuosittain vähintään 7000 asuntoa ja vuodesta 2023 alkaen vähintään 8000 asuntoa.

Nallenrinteen asemakaavahanke on Helsingin kaupunkistrategian tavoitteiden mukainen. Alueen rakentaminen luo edellytykset monipuoliselle asuntotuotannolle sekä palveluille, jotka ovat hyvin saavutettavissa kestäväillä kulkumuodoilla. Segregaatiokehitystä ehkäistään toteuttamalla laadukas asumisympäristö. Kaavaratkaisut toteuttavat osaltaan myös Helsingin yleiskaavan 2016 tavoitetta raideyhteyksiin tukeutuvasta kaupunkirakenteesta.

4. Yhteenveto

Poikkeamislupaa pohjanlepakon suojelusta haetaan asemakaavan toteuttamiseksi Nallenrinteen asemakaava-alueella. Suunnitellulle maankäytölle ei ole mahdollista löytää vaihtoehtoja. Poikkeamisluvan mukaisilla toimilla ei arvioida olevan vaikutusta lajin suotuisaan suojelutasoon Helsingin alueella.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan ELY-keskus myöntää Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalle luvan poiketa luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaisesta pohjanlepakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa koskevasta hävittämis- ja heikentämiskiellosta hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa viisi vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta alkaen.
2. Rakennuksen purkutyöt tulee tehdä aikavälillä 1.11.–31.3.
3. Ennen purkutöiden aloittamista on varmistettava, ettei rakennuksessa ole lepakoita.
4. Nallenrinteen ja/tai Lentoasemankortteleiden asemakaava-alueiden puistoihin tai lähivirkistysalueille tulee asentaa vähintään kolme lepakkopönttöä korvaamaan poistuvaa levähdyspaikkaa.

Perustelut

Pohjanlepakko on luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettu eläinlaji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin nojalla kielletty. Luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 1 momentin kiellosta luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla. Kyseisen artiklan perusteet edellyttävät vähintään yhden a–e alakohdan kriteeristön täyttymistä, muun tyydyttävän ratkaisun puuttumista sekä lajin suojelutason säilymistä suotuisana.

Erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy

Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin kiellosta poikkeaminen on luontodirektiivin 16 (1) artiklan c alakohdan mukaan mahdollista ”kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisesti merkittävää hyötyä ympäristölle.”

Malmin lentokentän alue on hakemuksen mukaan yksi Helsingin yleiskaavan 2016 keskeisimmistä aluerakentamiskohteista ja tärkein uusista asuntorakentamisen alueista. Alueelle suunnitellaan uutta, noin 25 000 asukkaan kaupunkikokonaisuutta. Alueen asemakaavat ovat yhteiskunnallisesti ja asuntorakentamisen kannalta merkittäviä.

Kaavan toteuttamisessa uuden asuinalueen ja sen kulkuyhteyksien rakentamiseksi on kyse yleisestä edusta, jota rakentamisen määrän ja sijainnin vuoksi on pidettävä erittäin tärkeänä. Näin ollen kyseessä on hanke, johon luontodirektiivin 16 (1) artiklan c alakohta soveltuu.

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Hakemuksen kohde sijoittuu Uudenmaan maakuntakaavassa tiivistettävälle taajamatoimintojen alueelle, Helsingin yleiskaavassa 2016 asuntovaltaiselle alueelle ja vuonna 2021 hyväksytyssä asemakaavassa (ei lainvoimainen) Ilmasillan tien linjaukselle. Ilmasillantie on hakemuksen mukaan alueellinen kokoojaku ja Malmin lentoaseman alueen kaavarungon tärkein uusi katuyhteys, joka yhdistää entisen lentokentän alueen Malmin keskustaan. Linjaukseen on suunnitteilla myös Viikin–Malmin pikaraitiotie.

Mikäli rakennuksen purkamisen mahdollistavaa poikkeamista ei myönnetä, tontin kaavanmukainen käyttö estyy. Ilmasillan tien rakentaminen on uuden asuinalueen toimivien kulkuyhteyksien edellytys. Hakemuksen mukaan kaavaratkaisua ei ole mahdollista muuttaa siten, että lepakoiden päiväpiilona toimiva rakennus säilyisi.

Hakemus osoittaa, että kaavaa ei voida toteuttaa tavalla, johon ei liity poikkeamista luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin kiellosta. Näin ollen hankkeelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

Suotuisa suojelutaso

Lepakkoselvityksen (Helsingin Malmin kentän lepakkoselvitys vuonna 2020, Faunatica Oy) perusteella pienehkö, todennäköisesti lisääntymättömistä yksilöistä koostuva pohjanlepakoiden ryhmä käyttää rakennusta säännöllisesti levähdyspaikkana (päiväpiilona). Rakennuksesta ei ole havaintoja lepakoiden lisääntymisyhdyskunnasta.

Lisääntymis- ja levähdyspaikan lähiympäristö on selvityksessä luokiteltu arvoluokkaan III (muu lepakoiden käyttämä alue).

Edellä mainitun lepakkoselvityksen mukaan rakennuksen purkamisella ei todennäköisesti ole merkittävää haitallista vaikutusta lepakoihin, koska rakennusta käyttää vain muutama yksilö, ja vaikutus voidaan minimoida asentamalla alueelle korvaavia lepakopönttöjä: ”Huolella suunniteltu (betoni)pönttöratkaisu tarjoaisi lepakoille todennäköisesti jopa paremman ja kestävämmän ratkaisun kuin yksittäisen rakennuksen säästäminen, jonka kunto saattaisi vähitellen huonontua ja ympäristö muuttua lepakoille sopimattomaksi.”

Vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksessa pohjanlepakko on arvioitu elinvoimaiseksi lajiksi (LC); toisin sanoen kyseessä on hyvin tunnettu laji, jonka kanta on runsas tai vakaa. Pohjanlepakko on Suomen lepakkolajeista yleisin. Ottaen huomioon poikkeamisen vaikutukset pohjanlepakon elinmahdollisuuksiin ja kokonaismäärään Suomessa, Uudenmaan ELY-keskuksen toimialueella ja paikallisesti Helsingissä, poikkeaminen ei vaaranna lajin suotuisan suojelun tason säilymistä sen luontaisella levinneisyysalueella.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Neuvoston direktiivi 92/43/ETY luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 16 (1) artikla
Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 49 §
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

KÄSITTELYMAKSU

150 €

Maksu määräytyy valtioneuvoston elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskusten maksullisista suoritteista vuonna 2022 antaman asetuksen (1259/2021) mukaisesti.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

sähköpostitse:
Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala

Tiedoksi

sähköpostitse:
Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto
Suomen ympäristökeskus
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry
Malmin lentoaseman ystävät ry

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAN KÄSITTELIJÄT Asian on esitellyt lakimies Tomi Laukka ja ratkaissut yksikön päällikkö Eeva-Riitta Puomio. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/8056/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/8056/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Laukka Tomi 01.08.2022 09:45

Ratkaisija Puomio Eeva-Riitta 01.08.2022 11:28

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihe 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.